

Karolinska institutet
Rektor
171 77 Stockholm

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Lärosätets dnr 247/09-498

Sofia Almqvist
08-563 085 64
sofia.almqvist@hsv.se

BESLUT
2009-03-25
Reg.nr 31-586-09

Anmälan om bl.a. avstängning från undervisning

Högskoleverket bedömer att det inte kan anses förenligt med de krav som finns för att säkerställa studenters rättssäkerhet att ett lärosäte utan lagligt stöd nekar en student rätt att närvara vid undervisning.

Anmälan

NN har i en anmälan till Högskoleverket framfört att Karolinska institutet (KI) har avstängt henne från både undervisning och ett examinationstillfälle och att lärosätet har utsatt henne för diskriminering. NN anför i sin anmälan bl.a. följande. Hennes lärare på delkursen podiatri 5 inom podiatriprogrammet stängde av henne från undervisning och tentamen utan saklig grund. Detta medför allvarliga problem för henne avseende bl.a. hennes studier. Under drygt ett års tid har hennes lärare diskriminerat och förolämpat henne. Hon blev som en följd av detta sjukskriven. Eftersom det var av yttersta vikt för hennes examen och för att obligatorisk närvaro krävdes för kursmomentet gick hon, trots sjukskrivningen, till en lektion. Hon nekades då tillträde till klassrummet och också till framtida närvaro och undervisning. Som skäl till detta angav läraren att hennes make sökt upp honom och bett om ett enskilt samtal. Hon blev också underkänd på ett praktiskt prov på grund av att hennes make, enligt läraren, kränkt och hotat läraren. Hon hävdar att läraren inte kan åberopa sakskaäl till underkännandet. Hon har beviljats undantag från behörighetsvillkoren till examensarbetet under sjätte terminen men hon har inte blivit registrerad till vårterminen 2009.

NN har till sin anmälan fogat ett beslut från KI den 21 januari 2009 om undantag från behörighetsvillkoren till kurs/högre termin inom programmet.

Utredning

Högskoleverket har begärt ett yttrande från KI som har anförts i huvudsak följande. Lärosätet hänvisar till den utredning som genomförts med anledning av den anmälan som NN gjort till KI. Bakgrunden i ärenden är att kursen podiatri 5 består av en teoretisk del och en praktisk del. NN är godkänd på den teoretiska delen men inte på den praktiska. Efter att hon underkänts tre gånger fick hon höstterminen 2008 möjlighet att följa undervisningen på kursen en andra gång. Hon har därefter examinerats ytterligare en gång med underkänt resultat. Utöver

NNs anmälan till KI har hennes make kontaktat KI per telefon vid ett flertal tillfällen och KI har också träffat NN. Som ett led i utredningen har ett möte hållits med programdirektorn för podiatriprogrammet och den berörda läraren.

Examinatorn vid de två första examinationstillfällena har också tillsammans med den berörda läraren fått möjlighet att skriftligen yttra sig i ärendet. När det gäller anmälan om diskriminering står ord mot ord. Det har inte från någon part framkommit att den upplevda diskrimineringen skulle vara kopplad till någon av grunderna i diskrimineringslagen.

Av utredningen framgår att NN avvisats från undervisningstillfället den 12 januari 2009 med hänvisning till att det inte var lämpligt att hon deltog i undervisningen, då läraren kände sig hotad av hennes man. Programdirektören ordnade därför så att hon fick möjlighet att genomgå resterande kursmoment den 21 januari 2009. Hon avstängdes således inte från undervisningen.

Vad beträffar frågan att NN skulle ha underkänts på andra grunder än att hon inte nått kursens mål kan konstateras att NN har underkänts på kursen fyra gånger. Den i ärendet aktuella läraren var examinerande lärare vid de två första tillfällena och dessutom deltog en examinator. Den examinerande läraren lämnar underlag för betygssättning till examinatorn. Efter två examinationstillfällen fick NN byta examinator och dessutom togs en extern examinerande lärare in. Det är tveksamt om det var lämpligt att låta den i ärendet aktuella läraren vara examinerande lärare på nytt vid det fjärde examinationstillfället, men KI anser att gällande regler följts beträffande studentens rätt att få en annan examinator utsedd efter två underkända examinationstillfällen. Det råder enighet mellan de examinerande lärarna och examinatorerna att NN inte uppnått godkänt resultat vid något av de fyra examinationstillfällena.

Rörande NNs uppflyttning till högre termin har KI en sådan ordning att studenter som inte är behöriga att bli uppflyttade till en högre kurs/termin, men som har möjlighet att bli det genom att examineras med godkänt resultat i början av terminen, kan få möjlighet att följa undervisningen i avvaktan på resultatet från den behörighetsgivande examinationen. Detta förfaringssätt tillämpas för att studenten inte i onödan ska komma efter en hel termin eller, som på podiatriprogrammet, ett helt år. Det finns inget som tyder på att NN har särbehandlats i detta avseende. NN har överklagat sin dispensansökan och detta överklagande har överlämnats till överklagandenämnden för högskolan (ÖNH). Om NN kan uppvisa läkarintyg på att hon hade laga förfall vid examinationstillfällena den 16 respektive 29 januari 2009 bör programmet undersöka möjligheterna att anordna ett extra examinationstillfälle för henne.

NN har yttrat sig över KI:s skrivelse.

Högskoleverket har tagit del av den aktuella kursplanen.

Högskoleverkets bedömning

Underkänd tentamen

I Högskoleverkets uppgifter ingår att granska att lärosätena följer gällande bestämmelser och att studenternas och andra enskildas rättssäkerhet i förhållande till högskolesystemet tillgodoses. NN har åberopat att examinatorn inte haft sakliga skäl att underkänna hennes tentamen. Av 6 kap. 24 § högskoleförordningen (1993:100) följer att endast examinatorn kan ompröva ett betyg. Varken Högskoleverket eller någon annan myndighet kan därför överpröva en examinatorns bedömning. Högskoleverket kan således inte ha några synpunkter på examinatorns bedömning.

Behörighetsbeslut

Högskoleverket konstaterar vad gäller frågan om behörighet till högre kurs/termin att Högskoleverket inte kan överpröva KI:s behörighetsbeslut. NN har, enligt inhämtade uppgifter från ÖNH, som är den myndighet som överprövar dessa ärenden, överklagat behörighetsbeslutet. ÖNH har i ett beslut den 18 mars 2009, reg.nr 33-216-09, avslagit hennes överklagande.

Nekad närvaro vid undervisningstillfälle

Högskoleverket finner att det av utredningen i ärendet inte framkommer att NN har blivit nekad att närvara i samband något examinationstillfälle. Det framgår emellertid att KI beslutade att neka NN tillträde till klassrummet vid ett undervisningstillfälle den 12 januari 2009, på grund av att läraren kände sig hotad av hennes make. Det är KI:s hantering av denna situation som Högskoleverket kan ta ställning till i denna del av ärendet.

En person som antagits till högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå har normalt rätt att delta i utbildningen utan några begränsningar. Av 10 kap. 1 och 2 §§ högskoleförordningen följer dock att en student under vissa särskilt angivna förutsättningar kan avstängas för viss tid av disciplinära skäl. En högskola kan också ansöka om att en student tills vidare ska avskiljas från utbildningen. I 4 kap. 6 § högskolelagen (1992:1434) anges att förutsättningarna för detta är att studenten lider av psykisk störning, missbrukar alkohol eller narkotika eller har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet och att det bedöms föreligga påtaglig risk att studenten kan komma att skada annan person eller värdefull egendom under utbildningen.

Varken avstängning av disciplinära skäl eller avskiljande är aktuellt i NNs fall. Det har vidare inte heller framkommit att lärosätet gjort någon polisanmälan med anledning av det hot som NNs lärare upplevt sig vara utsatt för. Det kan i detta sammanhang också noteras att det inte är studenten själv, utan hennes make, som KI ansett utgöra ett hot. Oavsett den i ärendet bakomliggande anledningen till lärosätets agerande anser Högskoleverket att det inte går att bortse från det faktum

att det innebär en stor rättsosäkerhet att ett lärosäte, utan rättsligt stöd, nekar en antagen student rätt att närvara vid ett visst undervisningstillfälle. För detta agerande kan inte KI undgå kritik. Högskoleverket ser dock positivt på att KI i samband med denna händelse vidtog åtgärder för att minimera de olägenheter som lärosätets beslut har inneburit för NN. Verket finner därför att det saknas anledning att vidta några ytterligare åtgärder i denna del.

Diskriminering

När det slutligen gäller påståendet om diskriminering konstaterar Högskoleverket att NN i sin anmälan inte har utvecklat något om på vilken grund hon menar sig vara diskriminerad. Det är Diskrimineringsombudsmannen (DO) som är den myndighet som handlägger anmälningar om diskriminering på grund av kön, könstillhörighet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och/eller ålder. Högskoleverket kan därför inte agera i denna fråga inom ramen för sitt tillsynsansvar.

Med dessa delvis kritiska besked avslutas ärendet.

Ärendet har avgjorts av chefsjuristen Eva Westberg i närvaro av verksjuristen Teresa Edelman. Verksjuristen Sofia Almqvist har varit föredragande.

På Högskoleverkets vägnar

Eva Westberg

Sofia Almqvist

Kopia för kännedom till:
NN
Diskrimineringsombudsmannen